

ŠTEVNIKI (Numerale)

1. Kaj so?

Otroci so se dogovorili, da po prvi, ki bo izštet, lovil. Metka je začela: »An ban *pet* podgan, *štiri* miši, v uh me piši, vija vaja ven.« Izštevanka je določila, da mora loviti Miha. Njegov bratec Tine ga je od daleč dražil: »Če me ujameš, ti plačam *dvojni* sladoled.« Miha se je trudil, a ujeti ga ni mogel. Potem je začel razmišljati: »Na razpolago imam *dvoje*: lahko jih prelisicim ali pa brezglavo letam za njimi.«

Kaj nam povedo besede, ki so poševno tiskane? Ene povedo zaporedje (kateri po vrsti?) – prvi, druge označujejo število (poimenujejo nepretrgano verigo enot) – pet, štiri, tretje izražajo pomnožitev nečesa (dvojen), četrte različne vrste predmetov – dvoje. Besede, ki vse to poimenujejo, so števnik.

2. Vrste števnikov

a) Glavni števnik

Primer: Že 15 minut je Vasja opazoval *tri* mlade muce, ki so se igrale na dvorišču: *dve* sta se skrivali, *ena* pa ju je iskala.

Po označenih števnikih se vprašamo _____.
Glavni števnik povedo število enot česa.

Prvi štirje glavni števnik kakor pridevniki ločijo oblike za tri spole.

SKLANJANJE:

Števenik en, ena, eno se sklanja čisto tako kot pridevniki. Glavni števnik za vrednosti 2, 3, 4 imajo deloma posebne končnice; tako kot števenik za vrednost 5 pa se sklanjajo vsi preostali (tisoč, milijon, milijarda, bilijon so v glavnem samostalniki).

dva	dveh	dvema	dva	o dveh	z dvema
trije	treh	trem	tri	o treh	s tremi
štirje	štirih	štirim	štiri	o štirih	s štirimi
pet	petih	petim	pet	o petih	s petimi

Zapisovanje števnikov

Števnike zapisujemo: 1. s števki: 3, 17, 105, 2457 ...

Z besedo: tri, sedemnajst, sto pet, dva tisoč štiristo sedemindvajset ...

1-99 > pišemo skupaj

stotice > pišemo skupaj

tisočice, milijone, milijarde ... > pišemo narazen: dva milijona, tri tisoč, petinpetdeset milijard

...

In kako z besedo zapisati:

101 ♠ _____ ali

202 ♥ _____

Gornji zvezi pišemo takole: sto en pik in dvesto dve srci. Samostalnik, na katerega se število nanaša, mora biti v istem številu, kot ga zahtevajo enice števnika. Kar je od 3 dalje, zahteva samostalnik v množini.

1. Števniki v oklepaju zapiši z besedo.

V zadnjih _____ (50) letih se je pri nas marsikaj spremenilo. Med _____ (sto) kandidati je bil izbran le _____ (1). Vseh _____ (12) sodelavcev je bilo pri meni. Nabrali smo _____ (16) kg malin. Moj oče je star _____ (65) let, rodil se je namreč leta _____ (1943).

2. Števniki v oklepaju postavi v pravi sklon.

Z _____ (osemnajst) leti dobiš volilno pravico. Nihče ne pogreša _____ (tri) svinčnikov. Pri _____ (devetinosemdeset) letih je le malokdo tako živahen kot naša stara mama. V razredu manjkajo _____ (štiri) študenti. V trgovini niso imeli niti _____ (dva) enakih plaščev. Ali ni hudo, da ostaneš pri _____ (pet) otrocih sam). Rodila je pred _____ (dvanjast) leti. S številko _____ (sto dvainštirideset) sta označeni _____ (dva) poslopji. Moštvo Olimpije je premagalo Kinder z _____ (dva) goloma razlike. _____ (šestnajst) bomo podarili denarne nagrade, _____ (triinštrideset) pa praktične nagrade. Nihče ne more sedeti na _____ (dva) stoli hkrati. Ne morem odgovarjati _____ (deset) naenkrat. Jezik se je v _____ (dvajset) letih malo spremenil. Skupina The Beatles je bila popularna v _____ (šestdeset) in _____ (sedemdeset) letih.

3. Vstavite eden ali en:

V trgovini je strankam stregel _____ sam prodajalec. Pustni šemi so dali _____ bankovec. _____ ni nobeden. _____ kovač konja kuje. _____ je ukradel avto. _____ človek ne more narediti čudeža, lahko pa naredi majhen korak. _____ je štopal ob cesti. _____ učenec je zbolel, _____ pa je v knjižnici.